

ובכל אופן מהרמב"ם במקום אחר מוכח שיש בנין וסתירה בכלים

7. רמב"ם הלכות שבת פרק י הלכה יג

המכנים יד הקרדום בתוך העין שלו הרי זה תולדת בונה

אמנם הרא"ש שובר שיש סתירה בכלים ודברי הגמרא בגרוגרות הם דווקא בחבית רעועה

8. רא"ש מסכת עירובין פרק ג סימן ה

הגמרא בעירובין (לד ב) מביאה שאדם שהניח עירוב תחומין במגדל של עץ לא מועיל לו העירוב כיון שלא יכול להגיע אליו ולאכלו וממילא לא מתקיים התנאי שהוא עירובו במקום אחד. על זה מקשה הרא"ש:

והלא מותר לשבר כלי בשבת לאכול מה שבתוכו כדתנן במס' שבת פרק חבית (דף קמו א) שובר אדם את החבית לאכול ממנו גרוגרות. ויש לומר דבמסכת יום טוב (דף לג ב) מוקי לה במוסתי ופי' רש"י שברי כלים המדובקות יחד ע"י זפת דמחמת גריעותו לא חיישינן שמא יתכוין לעשות כלי.

ואף על גב דהתם לא מוקי לה במוסתי אלא לר"א. מיהו גם לרבנן איכא לאוקומי הכי דרבנן לא פליגי עליה דר"א ... הלכך בתיקון כלי דשייך ביה בנין מודו רבנן דאסור לשבר החבית ולאכול ממנו גרוגרות אי לאו דאירי במוסתי. דבנין גמור וסתירה גמורה שייכא שפיר בכלים כדאמרין בריש הבונה (דף קב ב) האי מאן דעייל שופתא בקופינא דמרא חייב משום בונה

## מקור איסור עשיית פתח

בגמרא מובר איסור עשיית פתח בכלי ומגדירה שפתח איסורו מהתורה כשנעשה להכניס ולהוציא. ואם נעשה רק להוציא איסורו מדרבנן.

9. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמו עמוד א

תנו רבנן: אין נוקבין נקב חדש בשבת, ואם בא להוסיף - מוסיף. ויש אומרים: אין מוסיפין.

ושוין שנוקבין נקב ישן לכתחילה שנסתם, לזי חוזר ופותח - לאו כעושה פתח הוא, שכי עשוי ועומד, וסתמתו לאו כלום.

ותנא קמא, מאי שנא מנקב חדש דלא - דקא מתקן פיתחא, אוסופי נמי - קא מתקן פיתחא שמחיונו, ויש כאן משום גמך מלאכה! (וכן פירש הרמב"ם כג א) - אמר רבה: דבר תורה - כל פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא - אינו פתח מדיו תורה, ורבנן הוא דגזור משום לול של תרגולין, דעביד לעיולי אוריא ולאפוקי הבלא סכחון, שלא ימותו התרגולין. ואם בא להוסיף מוסיף אוסופי ודאי בלול של תרגולין - לא אתי לאוסופי,

הר"ן הסביר שעשיית הפתח אסורה משום בונה

10. חדושי הר"ן (מיוחס לו) מסכת שבת דף קמו עמוד א

תנו רבנן אין נוקבין נקב חדש בשבת. פי' דמתקן כלי ואיכא משום בונה וכדתנן הבונה כל שהוא:

## סתירה בכלים ופתיחת קופסאות

### מקור הדין סתירה בכלים

נחלקו האמוראים האם איסור הידוק הידית למעדר הוא משום בונה או מכה בפטיש ונפק"מ האם קיים בזה גם איסור סתירה

1. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קב עמוד ב

עייל שופתא בקופינא דמרא שופתא יתד קטן שחוצין בתוך בית יד של מרא כהיומו נקב הכזל, להקפו שלל ילא, שקורין קלוי"ל, (וברמב"ם י, יג: המכנים יד הקרדום בתוך העין שלו הרי זה תולדת בונה וחייב) רב אמר: משום בונה, ושמואל אמר: משום מכה בפטיש.

הגמרא בשבת מתירה לעשות חור בחבית על מנת להוציא ממנה גרוגרות

2. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמו עמוד א

משנה. שובר אדם את החבית לאכול הימנה גרוגרות מליאה גרוגרות כסין או כסיף, לאכול ממנה גרוגרות, דלון במקלקל שום איסור בשבת, ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי לטעם יפה כפתח נאה.

ואין נוקבין מגופה של חבית הדנוקה כפה החבית לעשות נקב, אלא נוטל את כולה, אבל כי נקיב לה - מתקן פתחא - דברי רבי יהודה, וחכמים מתירין דלון דך פתח לחבית כן. ולא יקבנה מצדה כיון שדרכו בכך שנוקבים בצידה כדי שלא יכנס לכלוך מלמעלה. רע"ב.

הר"ן מסביר שבשעה קלקול לצורך שבת מותר לכתחילה

3. חדושי הר"ן מסכת שבת דף קמו עמוד א

מתני' שובר אדם את החבית לאכול ממנה גרוגרות. פרש"י ז"ל דאין במקלקל שום אסור שבת ולא נהירא דנהי דכל המקלקלן פטורין איסורא מיהא איכא אלא היינו טעמא דכיון דבעלמא מקלקל פטור אבל אסור משום צורך שבת שרי לכתחילה

הגמרא בביצה מעמידה את ההיתר דווקא בחבית רעועה שנשברה והדביקו אותה ובכזאת לא גזרו חכמים כשאינו מתכוין לעשות כלי

4. תלמוד בבלי מסכת ביצה דף לג עמוד ב

בגמ' מובאת שיטת רבי אליעזר שיש איסור דרבנן לקטום על מנת להריח כיון שאם היה קוטם על מנת לעשות כלי היה מתחייב מהתורה. על זה שואלת הגמרא ולית ליה לרבי אליעזר הא דתנן: שובר אדם את החבית לאכול ממנה גרוגרות, ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי? והא הכא דכי מתכוין לעשות כלי איכא חיובא דאורייתא, וכי לא מתכוין - לא גזר רבנן לכתחילה.

אמר רב אשי: כי תניא ההיא - במוסתי. חבית שצורה שמדקקין שבריה... וכיון דרעועה היא - ליכא למגזר בה שלא יתכוון לעשות כלי.

הריף והרמב"ם הביאו את דברי המשנה כפשוטם ומשמע שאמילו בכלי שלם אין איסור בסתירה כשאינו מתכוין לעשות כלי

5. רי"ף מסכת שבת דף טא עמוד ב

מתני' [דף קמ"ו ע"א] שובר אדם את החבית לאכול ממנה גרוגרות ובלבד שלא יתכוין לעשותה כלי

6. רמב"ם הלכות שבת פרק כג הלכה ב

נוקבין מגופה של חבית להוציא ממנה יין ובלבד שיקבנה מלמעלה אבל מצדה אסור מפני שהוא כמתקן כלי, שובר אדם את החבית לאכול ממנה גרוגרות ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי, (וכ"כ הר"ף)

ומביא אדם חבית של יין ומתין את ראשה בסיף לפני האורחין ואינו חושש, שאין כוונתו אלא להראות נדיבות לבו.

## היתרים בפתיחה וקריעה

הגמ' מתירה להתיז ראש חבית בשבת על מנת לתת יין לאורחים

### 11. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמו עמוד א

רבן שמעון בן גמליאל אומר: מביא אדם את החבית של יין ומתיז ראשה בסיף, ומניחה לפני האורחים בשבת ואינו חושש!

מסבירה הגמ' שמגופת החבית היא דבר נפרד מהחבית ודבוק בו על מנת להסיר ולכן אין איסור בהסרתה

### 12. תלמוד בבלי מסכת שבת דף מח עמוד א

אמר רב יהודה אמר רב: הפותח בית הצואר בשבת חייב חטאת. מתקיף לה רב כהנא: מה בין זה למגופת חבית? אמר ליה רבא: זה - חיבור, וזה - אינו חיבור. אינה מן החבית עצמו, ואף על פי שדבוקה בו - אינו חסוד חיבור, שהרי ליטול עומדת, אלכ הנגד כשנאכל - כולו חסוד.

נפק"מ: כיסוי אלומיניום של אשל ושל תרופות (שש"כ לג ד, ילקו"י שכתב נה)

הגמ' מתירה קריעת עור שעל פי החבית

### 13. תוספתא ביצה פרק ג' ה"ט

קורע אדם את העור שעל פי חבית של יין ושל מוריים ובלבד שלא יתכוין לעשות זינוק

מסביר החזו"א שקריעה והתרה שנעשית דרך קלקול על מנת להגיע לאוכל מותרת

### 14. חזון איש מועד סימן נא אות יג

והנה לדעת הרשב"א דאפי' בשלמה שובר אע"ג דיש בנין בעושה כלי וכמש"כ תו' ק"ב ב' מ"מ אין סתירה בכלים בזמן דלא עסיק בסתירת כלי אלא בהוצאת הגרוגרות דחשיב שימוש ולא מלאכה. ... השתא דאין דעתו על פעולת הכלי רק פסיק ליטול את הגרוגרות לא חייל עלי' שם סותר... וראי' לזה מהא דכתב ב"י בשם תוספתא דביצה פ"ג קורע אדם את העור שעל פי החבית של יין וכו', והביאו המ"ב ס"ק כ"ה להלכה וקשה הא עור יש בו משום קריעה וכמבואר בירו' פ' כלל גדול והביאו המ"ב סי' ש"מ סי"ג בבה"ל ואע"ג דהוא מקלקל הא לא הותר מקלקל וכמש"ל, אלא ע"כ דכי עסיק להוציא היין ועושה דרך השחתה לא חייל עלי' שם קורע

ובירו' פ' כלל גדול ה"ב חותל של תמרים וכו' קורע ומתיר כו' ואין זו התרה נעשה כשובר את החבית כו' ונראה דהירו' מפרש דמתיר קשר של קיימא ועושה דרך השחתה של כל החותל דאין זו התרה

מותר לקרוע כיסוי אלומיניום שעל פתח נס קפה (ארח"ש יא ט)

## פסק השו"ע

השו"ע פסק כרא"ש שיש סתירה בכלים והיתור הוא רק בכלי רעוע

### 15. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שיד סעיף א

אין בנין וסתירה בכלים. וה"מ, שאינו בנין ממש כגון חבית, הגה: שאינה מחזקת ארבעים סאה (ת"ה ס"ה ס"ה), שנשברה ודיבק שבריה בזפת, יכול לשברה ליקח מה שבתוכה

ובלבד שלא יכוין לנקבה נקב יפה שיהיה לה לפתח, דא"כ הוה ליה מתקן מנא (למרות שהיא כלי רעוע);

אבל אם היא שלמה, אסור לשברה אפי' בענין שאינו עושה כלי. ואפי' נקב בעלמא אסור לנקוב בה מחדש, ואפי' יש בה נקב חדש, אם להרחיבו, אסור. הגה: ובלבד שיתכוין לכך (מרדכי פרק חבית).

## פתיחת קופסאות שימורים

### לפי השו"ע נראה לאסור

דעת החזו"א שאין לקופסת השימורים דין כלי קודם הנקיבה, ובוה שעושה לה פתח אפילו שאינו יפה נותן לה שם כלי ואסור. ואפילו אם כוונתו לזורקה יהיה אסור שמא יכוין לשם פתח

### 16. חזון איש מועד סימן נא אות יא

קופסאות של שמן או של דגים העשוין מטסי ברזל ורצופין מכל צד, וחותרין בסכין את הטס שעל הפתח, נראה דלא דמי כהסרת המגופה דשרי [וכדאמר בגמ' קמ"ו א' אם איתא דלעין יפה קמכוין לפתוחי מפתח, אלמא דמותר לפתוח וכו"כ במ"ב ס"ק כ"ג ואין חילוק בזה בין מוסתקי לשלמה, שהרי המגופה כחיבור מוסתקי היא] דהכא מרוצף באבר ובבדיל והוי כחיבור עיקר הכלי, ומיהו משום סתירת כלי ליכא כאן שאין כאן סותר כלל שהפתיחה תיקון וסתום מכל צד לאו כלי הוא, וכשעושה לו פתח נעשה כלי.

ומקום הספק בזה הוא בשאין דעתו על הקופסא אלא להוציא מה שבתוכה ולזורקה באשפה, וזה חשיב כשובר חבית ליטול ה"ג, וכמתין ראשה בסיף, וכקוטם להריח וכשובר חותמות שבכלים, ואפי' לדעת תו' דלא הותר אלא במוסתקי אבל שלמה אסור משום סתירה, הכא שרי דאין כאן סתירה כלל, אמנם יש לאסור משום גזירה דלמא יכוין לשם פתח ומשום זה מוקי לה ביצה ל"ג ב' במוסתקי.

והרבה בני אדם דעתם על הקופסא לשימש בה להניח בה בורית או מסמרים וכיו"ב, וזימנין דאינו אוכל כל הדגים השתא, וניחא ל' בשימושה, ולא דמי למתיז ראשה בסיף דהתם בפתוחה ומגופפת במגופה ואין המגופה חיבור והתזת גופה קלקול ולא בנין, אבל הכא כל דניחא ל' בשימוש כלי ידידה חשיב פתח, ואפשר דאף בדעתו לזורקה אין מתחשבין עם כוונתו דלא מצינו היתר שבירה אלא ביש לחבית פתח אבל גשם חלול בפנים וסתום מכל צד, כל שעושה לו פתח חשיב בנין, והרי בשובר צריך לזוהר שלא ליפות את הנקב והכא שמחליף גוף אטום לצורת כלי בכל שבירה שעושה חשיב כנקב יפה ולא גרע מנקבה בצדה דאסור.

### אין לומר שנעשה כלי בפתיחה

קופסת השימורים היתה כלי כשנתנו בה את המאכל ולכן אין לומר שנעשתה כלי בפתיחה

### 17. שו"ת מאמר מרדכי כרך ד הלכות שבת סימן סד

מילוי קופסאות שימורים הוא בשני שלבים: קודם ממלאים את הקופסא ואחר כך מכסים אותה במכסה פח בלחץ או בהלחמה. וכיון שהקופסא היתה כלי קיבול גם קודם פתיחתה ע"י פותחן קופסאות - אין בפתיחתה ציצית כלי חדש.

## בצירוף דעת הרמב"ם והרי"ף יש להקל

אחרי שדעת הרי"ף, הרמב"ם, הרשב"א והריטב"א להקל בסתירת חבית על ידי צירוף קל ניתן לסמוך על דבריהם

### 18. קרבן נתנאל מסכת שבת פרק כב

[ה] למאי דפרישית דאירי במוסתי אפילו לרבנן ניהא. אבל בהל' וברמב"ם פ' כ"ג הביאו מתני' דשובר חבית כצורתה ולא חלקו דוקא במוסתי ונראה דס"ל אף על גב דרבנן מודים לר"א שאסור לקטום לחצוץ בו שיניו. לא דמי דהתם איכא למיגזר שמא יתקן קיסם לחצוץ בו שיניו ע"י כלי להחליקו ולמחקו. אבל טעמא דמתני' דשובר אדם את החבית משום דאי נמי מיכוון לעשות כלי לא מתסר אלא מדרבנן כיון שהוא עושה כלי בשבירה שלא כדרכו ומש"ה כי לא מכיוון שרי אפילו לכתחלה. (כדברי מ"מ שבת יב ב שכשלא מתכוין לעשות כלי מותר לכתחילה כדין כיבוי גחלת שלא תזיק וקטימת קיסם להריח בו שם יא ח)

ומהתימא על רבינו ועל כל המחברים דאתי בתרי' ובפרט על הרב ב"י דכליל כללא בהקדמתו כ"מ שהרי"ף והרמב"ם קיימי בחד שיטה שקיים לי' כוונתיהו ומאיזה טעם לא הביא כלל דעת הרי"ף ורמב"ם להתיר אפילו לכתחלה בלא מוסתי וצ"ע ועכ"פ אני אומר לדינא ע"י צירוף היתר קל אני אסמוך על דבריהם להתיר לשבור כלי שלם להוציא אוכלין אפילו לכתחלה כנלע"ד ודו"ק:

## כיוון שבימינו לא חוזרים להשתמש בקופסה יש להקל

בשש"כ הביא בשם הרב אויערבך שאין איסור עשיית פתח בכלי שנועד לזריקה שדינו כמוסתי שהתיר השו"ע

### 19. שמירת שבת כהלכתה - הערות פרק ט הערה י)

ומהגרש"ז אויערבך זצ"ל שמעתי טעם להיתר... מכיון שרגילים לזרוק מיד את הקופסה לאשפה, מסתבר דחשיב ככלי רעוע, וכחבית של מוסתי, ביצה לגב, ... ומה שמצאנו שאסור לשבור או לנקב כלי שלם, סי' שיד במ"ב ס"ק ה, היינו מפני שאז היו רגילים להשתמש בה שימוש חוזר, אבל בזה"ז רגילים לזרוק מיד לאשפה, ולכן יש מקילים לשבור או לפתוח על דעת לזרוק את הקופסה לאחר הוצאת המאכל. ועיין תהל"ד סי' שיד ס"ק יב, דאוסר פתיחת קופסאות משום איסור סותר (עיין לעיל הערה ו), וי"ל דאין זה מוכרח, ויכולים שפיר לומר דאינו חשיב כסותר, מכיון דדמי למוסתי הואיל ואין זה כלי חשוב... עכ"ד.

וכ"כ בילקוט יוסף (סימן שיד סעיף כב והערה כד) מעיקר הדין והוסיף שנכון כשאפשר שיפתח מערב שבת.

## פתיחת הקופסה היא דרך שימוש ולא דרך בנין

כמו שקיים היתר דרך אכילה בבור ובחנות גבינה קיים היתר דרך אכילה בסוחר קופסת שימושים לאכלה

### 20. שו"ת מאמר מרדכי לגרמ"א כרך ד הלכות שבת סימן סד

יש מקרים שהתירו חז"ל דבר שנראה כמלאכה כיון שזו דרך שימוש, כמו בדין בורר שהבורר פסולת מתוך אוכל - חייב עליה, אבל מי שבורר אוכל מפסולת לאכול עכשיו - מותר. וכן הרוצה לאכול דגים ומוציא חתיכה ואוכל וזורק העצם - מותר משום שזו "דרך אכילה".

על סמך זה תירץ הרב בא"ח בשו"ת רב פעלים (ח"א סי' י"ט) שאלה בדברי הרמב"ם: הרמב"ם (הלכות שבת פ"ז הל' ו') כותב שהעושה גבינה - עובר משום "בונה" כיון שגבשושי החלב החמוץ נתגבשו לגוש אחד והוי כבונה. הקשה הרב בא"ח: אם כך יוצא, לכאורה, שהפורס גבינה עובר על איסור "סותר"!

ומתיר הרב בספרו רב פעלים שהחותר גבינה - מותר משום שזה דרך שימושה הרגיל וזו דרך אכילה.  
באופן זה נוכל לומר גם על פתיחת קופסת שימורים - שזו דרך שימושה ואין זה בונה כלי.

## קופסאות השימורים הם כחותלות של תמרים ששימושם חד פעמי

### 21. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמו עמוד א

חותלות של גרוגרות ושל תמרים כלי של כפות תמרים, ועוץ כמין סלים, ונותנים לחוכ תמרים יעיס להעביל - מתיר ומפקיע וחותר

השו"ע עצמו מתיר לחתוך כלים העשויים מחותלות של תמרים ובדין זה אין מחלוקת כלל

### 22. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שיד סעיף ח

חותלות (פי' מיני כלים) של תמרים וגרוגרות, אם הכיסוי קשור בחבל, מתיר וסותר שרשרות החבל וחותר אפילו בסכין, ואפי' גופן של חותלות, שכל זה כמו ששובר אגוזים או שקדים כדי ליטול האוכל שבהם.

מסביר המג"א שתפקיד החותלות הוא זמני על מנת לשמור את התמרים עד שיבשילו

### 23. מגן אברהם סימן שיד ס"ק יג

יג ששובר אגוזים. משמע דוקא הני דלאו כלים גמורים דאינם עשויים אלא שיתבשלו התמרים בתוכם אבל כלי גמור פשיטא דאסור

וכן תפקידם של קופסאות השימורים לשמור את האוכל שבתוכם זמנית עד שירצו לאכלו (אול"צ א סימן כו. שו"ת מאמר"ר ד סימן סד)

סיכום להלכה בעמוד הבא

## סיכום להלכה סתירה בכלים

**סתירה בכלים** – בכלים חזקים וטובים יש איסור סתירה בכלים ואילו בכלי שכבר היה רעוע כבר אין דין סתירה בפתיחה להוצאת התכולה (ש"ע ש"ד א)

**עשיית פתח** – כשם שאסור לסתור כלי כך אסור לעשות בו פתח. ואם עושה פתח לכניסה ויציאה איסורו מהתורה ואם עושה פתח להוצאה בלבד איסורו מדרבנן. ובכלי רעוע מותר לעשות פתח ובלבד לא יכין לעשות נקב יפה (ש"ע ש"ע)

**אריזות וקופסאות הנשמרות** – אריזות וקופסאות שדרך העולם לעשות בהם שימוש חוזר אין לפותחם בשבת. ומותר לפתחם דרך קלקול לצורך השבת ולהעביר תכולתם לכלי אחר ולזורקם (ש"ע ט ב)

**אריזות וקופסאות הנזרקות לאחר זמן** – קופסאות שימורים וכד' שדרך לזרוקם לאחר גמר תכולתם מותר מהדין לפתחם בשבת. וטוב שיפתח אותם קודם השבת כשאפשר (כה"ח ש"ד לח. ש"כ ט הע"י בשם הגרש"א) או שיריק את תכולתה לאחר הפתיחה (מאמ"ר פו ד) או שיחזור אותה למטה קודם פתיחה (ילק"ו ש"ד כד)

ויש אוסרים מהדין אם לא נקב הקופסה קודם (חז"א נא יא. נטיית ש"כ ט ג) או שבשעת פתיחתה מיד מעקם את המכסה (ש"ע ש"כ ע"פ מנח"י ואפילו לא מוציא כל תכולתה מיד)

**לשונית פתיחה קלה של שימורים** – למקלים בסעיף הקודם מותר מהדין לפתוח גם קופסאות שימורים שפתיחתם נעשית על ידי משיכת לשונית עם מכסה הפח במחובר לה כיון שהפתח נותר פוצע אינו נקרא שמכוין לפתח יפה (מאמ"ר פו ה)

**לשונית פתיחה קלה של פחית** – יש אומרים שפחית חמורה מקופסת שימורים כיון שנעשה פתח שנח להניח עליו את השפתיים נקרא שמכוין לעשות פתח יפה שאסור גם בכלי רעוע ולכן צריך לשפוך תוכן הפחית לאחר השתיה לכלי אחר (מאמ"ר ש"ח) או לפתחה באופן חלקי בלבד מחשש שמא ישתה עם פתיחתה (אול"צ ש"ח)

ויש מקלים לפתחה כרגיל כיון שאין שם כלי על הפחית שהיא בטלה למשקה שבתוכה וכן הפתיחה מקלקלת אותה מיעודה לשמירת המשקה (מנחת שלמה ב לב).

**אריזות שדרך לרוקנם ולזרוק מיד** – אריזות שדרך לרוקן תכולתן ולזרוקם מיד לאחר הפתיחה כגון שקית תה ארוזה, שקית סוכר לכוס שתיה אחת, שקיות ממתקים וכד' נייר של ארטיק, מותר לכל הדעות לפתחם בשבת (ש"ע ש"כ ט ד).

**כיסוי מתכת בקופסת קפה** – מהדין מותר להסיר כיסוי מתכת הנתון בפי אריזה וטוב להחמיר לפתחה מערב שבת (מאמ"ר פו ז) ויש מחמירים מהדין לפתוח דרך קלקול של הנייר שלא יהיה ראוי למטרה כלשהיא (ש"ע ש"כ ג)

**פקק פח של בקבוק** – פקק של בקבוק העשוי פח באופן שנוצר על ידי הלבשה שלו בצורת כלי גולמי ללא הברגה על פתח הבקבוק ויצירת ההברגה וטבעת סגירה לאחר מכן. יש אומרים שכיון שרק עם פתיחתו וניתוק הטבעת נעשה ראוי לשימוש כפקק הברגה, הפתיחה היא כעשיית כלי ואין לפותחו בשבת אלא דרך קלקול (ש"ע ש"כ טח) או שיש בנייתוקה חשש מחתך (הרב אלישיב).

ויש אומרים שמותר לפתחם כיון שקודם ההלבשה כבר היה כלי אין בפתיחתו שוב חשש עשיית כלי (מאמ"ר פו יג. ילק"ו ש"ד יט). או כיון שקודם פתיחתו כבר שימש כפקק בעל הברגה על בקבוק זה (יחווה דעת ב מב).

**פקק פלסטיק של בקבוק** – פקק פלסטיק של בקבוק מותר לפתחו בשבת כיון שכבר היתה נכרת צורת הברגתו קודם שכיסה את הבקבוק (ש"ע ש"כ ט)

**פקק כתר ושעם** – מותר לפתחם ואפילו בכלי המיוחד לכך, כיון שלא נעשה בהם שינוי בפתיחה זו (ש"ע ש"כ טא).

**שקיות חלב** – שקית של חלב מותר לחתוך לה פתח בסכין או במספריים ובלבד שלא יקפיד על צורת הפתח או מיקומה שתהיה מיטבית לשימוש (מאמ"ר פו יז). ויש מתירים רק דרך קלקול (ארח"ש יב ו בהבנת החזו"א)

**כיסוי אלומיניום על אריזה** – מותר להסיר בשבת כיסוי אלומיניום שעל אריזה כיון שהוא דבר נפרד מהכלי. (ש"ע ש"כ לג ד, ילק"ו ש"כ טה)